

Miljøministeriet
Miljøstyrelsen
Tolderlundsvej 5
5000 Odense C

Landbrug & Fødevarer F.m.b.A.

Axelborg, Axeltorv 3
DK 1609 København V

T +45 3339 4000
E info@lf.dk
W www.lf.dk

CVR DK 25 52 95 29

Sendes pr. mail til mst@mst.dk
CC: melso@mst.dk

Landbrug & Fødevarers bemærkninger til høring om udkast til godkendelsesbekendtgørelsen og standardvilkårsbekendtgørelsen, Jr. Nr. MST-2021-42650

Miljøstyrelsen har den 20. september 2021 sendt høring af udkast til godkendelsesbekendtgørelsen og standardvilkårsbekendtgørelsen i høring med frist for bemærkninger den 20. oktober 2021, Jr. nr. MST-2021-42650.

Generelle bemærkninger

Landbrug & Fødevarer er tilfredse med, at FDM BAT konklusionerne for foderproduktion bliver implementeret i standardvilkårsbekendtgørelsen for Foderstofvirksomheder, Afsnit 28, som det hele tiden har været forudsat siden implementeringen af IE-direktivet i dansk lovgivning i 2012.

Det er første gang, at BAT-konklusioner omsættes til bekendtgørelsestekst og det har krævet en stor indsats fra Miljøstyrelsen. Desværre er arbejdet med tilpasningen af standardvilkårene kommet meget sent i gang, så processen har været forhastet.

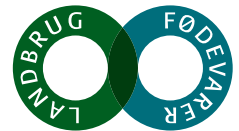
Helt overordnet savner vi i høringsmaterialet en gennemgang af, hvordan de enkelte BAT konklusioner præcist er implementeret i standardvilkårene.

Dette skal også se i lyset af, at udkastet bærer præg af en meget nidkær fortolkning af BAT-konklusionerne, der ikke er i overensstemmelse med regeringens principper for erhvervsrettet EU-regulering. Flere steder er det vores vurdering, at der er tale om direkte overimplementering, og at der stilles krav, der medfører væsentlige administrative byrder for virksomhederne bl.a. i form af øgede rapporteringer.

Tilsvarende undrer det os, at der i udkastet til standardbekendtgørelsen indføres krav om årlige målinger af støv, når det eksplicit i grundnotatet til Folketinget af 4. juni 2019 fremgår, at miljøgevinsten ved kravene til støv for foderstofvirksomheder er meget begrænset, og at de ikke står mål med gevinsten for miljø og sundhed – samtidig med, at følgende direkte står i grundnotatet (s. 6): "*Da BAT konklusioner med monitoringskrav ikke er direkte bindende, vurderes det derfor, at kravene til målinger helt eller delvist kan erstattes af alternative metoder og frekvenser, der lever op til formålet med monitoringen.*"

Landbrug & Fødevarer savner forklaringen på, hvorfor målekravet fastholdes, når det åbenlyst ikke er nødvendigt, jf. grundnotatet.

Endelig undrer det os, at der er indført yderligere krav i bekendtgørelsen, som ikke vedrører implementering af BAT-konklusionerne, eksempelvis vilkår 32-33 om gødningsopbevaring.

Krav til Miljøledelsessystem

Standardvilkårsbekendtgørelsen vilkår 5-12 omfatter krav om indførelse af et miljøledelsessystem. Kravet følger af BAT 1 i FDM BAT konklusionerne, hvor der tillige fremgår, at "*miljøledelsessystemets detaljeringsniveau og formaliseringsrad vil normalt være relateret til arten, omfanget og kompleksiteten af anlægget og de miljøpåvirkninger, det kan have*". Udkastet til bekendtgørelsen ligger op til en meget detaljeret implementering af teksten fra BAT 1, hvor der ikke er taget hensyn til anvendelsen og kompleksiteten af virksomhederne. Landbrug & Fødevarer ønsker, at Miljøstyrelsen redegør for, hvordan tolkningen af anvendelsen er indarbejdet i bekendtgørelsen.

Det er overordentligt vanskeligt for vilkårene om miljøledelse (vilkår 5-12), at overskue om og evt., hvornår der er tale om overimplementering. Landbrug & Fødevarer kan dog påpege en række overimplementeringer i forhold til BAT 1, 2 og 15.

I vilkår 54 og 55 stilles der eksempelvis krav til virksomheder med både certificerede og ikke-certificerede miljøledelsessystemer om, at deres miljøårsrapport skal indeholde en opsummering af ledelsens gennemgang af miljøledelsessystemet samt opsummering af interne og eksterne audits. Dette er en unødigt administrativ byrde for virksomhederne, som i øvrigt går længere end beskrivelserne om tilsyn i Orientering nr. 15, 2016 fra Miljøstyrelsen "BAT-konklusion om miljøledelse". Det er endvidere vanskeligt at se, hvordan tilsynsmyndigheden skal håndhæve dette krav og hvad de kan/skal bruge oplysningerne til. Vi finder tillige, at kravet er retssikkerhedsmæssigt betænkeligt og med risiko for, at det ikke er i overensstemmelse med selvinkrimineringsforbuddet,

Myndighederne opgave er alene at føre tilsyn med, at der er et miljøledelsessystem på virksomheden. Dette mener Landbrug & Fødevarer enkelt og fyldestgørende kan gøres ved at stille krav om, at dato for intern og ekstern audit af miljøledelsessystemet angives i driftsjournalen (vilkår 49) samt at stille krav om dokumentation for miljøledelsessystemet og opbevaring af denne, som allerede fremgår af vilkår 5.

Krav om årlige støvmålinger

I de reviderede standardvilkår om præsenteringskontrol (vilkår 43-47) kræves årlige støvmålinger, hvilket er nyt i forhold til i dag, hvor der i stedet foretages løbende egenkontrol af filterfunktion og vedligehold af filtre. Tilsvarende vurderingen i grundnotatet er det Landbrug & Fødevarers klare opfattelse, at der ikke opnås miljøforbedringer ved at kræve årlige målinger, idet en visuel kontrol af filtrene vil give den samme miljøeffekt.

Hvis de omtalte målevilkår fastholdes, vil det medføre en ekstraomkostning på minimum 2-2,5 mio. kr. årligt. Landbrug & Fødevarer skal anmode om en forklaring på, hvorfor man ikke ønsker at fravige målekravet, jf. notat til Folketingets Europaudvalg 4. juni 2019 (s. 6), hvor det konstateres, at monitoringskrav ikke er direkte bindende, og at man derfor helt eller delvist kan erstatte disse med alternative metoder og frekvenser. I høringsbrevet er oplyst, at andre typer af virksomheder tillige har årlige målekrav. Med henvisning til Miljøstyrelsens vejledning om egenkontrol finder Landbrug & Fødevarer det betænkeligt, hvis der generelt stilles unødvendige krav om målinger jf. også bemærkninger til standardvilkårsbekendtgørelsen nedenfor.

Ud over de unødvendige omkostninger er Landbrug & Fødevarer blevet oplyst om en række praktiske udfordringer med at gennemføre disse målinger, da de skal udføres over 3 timer i stor højde med en specialiseret prøveudtager. De praktiske, sikkerheds- og arbejdsmiljøudfordringer bør derfor afklares.

Specifikke bemærkninger til godkendelsesbekendtgørelsen

Fravigelse fra standardvilkår

Ændringen af godkendelsesbekendtgørelsen skal blandt andet implementere nye BAT-konklusioner indarbejdet som standardvilkår for korn- og foderstofvirksomheder. I forhold til implementeringen fremgår det af notat til Folketinget Europaudvalg, at støvgrænserne for korn- og foderstofvirksomhederne vurderes at være fastsat unødvendigt lave, og at de ikke forventes at medføre miljøgevinst, der står mål med de ekstra omkostninger, som samlet set vurderes at være på ca. 125 mio. kr.

Det er derfor positivt, at bekendtgørelsen i Kapitel 12 specifikt anfører, at der kan ske fravigelser fra disse standardvilkår.

Det er dog helt afgørende, at denne mulighed i bekendtgørelsen følges op med konkret vejledning i miljøgodkendelsesvejledningen, så det er helt klart, at denne fravigelse er en reel mulighed, og at det sikres, at sagsbehandlingen ved en fravigelse bliver smidig og enkel for både virksomhed og myndighed. Andre lande har udviklet præcise vejledninger og værktøjer, som Danmark kan lade sig inspirere af. Landbrug & Fødevarer bidrager gerne til arbejdet med en konkret vejledning.

Specifikke bemærkninger til standardvilkårsbekendtgørelsen

Afsnit 28, 6.4 b) ii) -9: Foderstofvirksomheder (s. 143)

Nedenstående bemærkninger finder tilsvarende anvendelse på afsnit 28A og 28B, som også vedrører foderstofvirksomheder.

G. Oplysninger om valg af den bedste tilgængelige teknik (BAT)

Den specifikke BAT tjekliste for Korn- og foderstofvirksomheder omfattet af standardvilkår er ikke medsendt i høringsmaterialet. Landbrug & Fødevarer formoder, at denne kun vil omfatte BAT 3, 4, 12 og 14 som tidligere drøftet med Miljøstyrelsen på møde den 31. august 2021. Dette vil Landbrug & Fødevarer gerne have bekræftet.

Vilkår 4 – om indsættelse af frister for overholdelse af standardvilkår

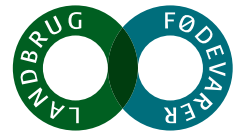
Landbrug & Fødevarer bemærker, at standardvilkår 32-33 ikke er en del af implementering af BAT-konklusioner. Vilkår handler om gødningsoplæg, som ikke er omfattet af BAT konklusioner for FDM-virksomheder. Landbrug & Fødevarer mener derfor, at henvisning til standardvilkår 32-33 i vilkår 4 bør slettes.

Vilkår 6 – Miljøledelsessystem

Der er i vilkår 6 indsat krav om en årlig skriftlig redegørelse af ledelsens gennemgang af miljøledelsessystemet, som skal indgå i miljøårsrapporten. Dette dokumentationskrav fremgår ikke af BAT 1 om miljøledelse. Landbrug & Fødevarer mener derfor, at der er tale om dansk overimplementering af BAT 1, som giver ekstra administrative omkostninger til virksomhederne. Kravet bør slettes, da der i forvejen er krav om dokumentation for miljøledelsessystemet og opbevaring af denne i vilkår 5.

Vilkår 7 – krav om audit

Vilkår 7 sætter krav om intern audit hvert år og ekstern audit hvert 3. år. Dette er Miljøstyrelsens egen fortolkning af "periodisk" audit, som er angivet i BAT 1. Landbrug & Fødevarer vil gerne have oplyst, hvorfor Miljøstyrelsen er kommet frem til denne fortolkning, og om det er standard i andre lande. Landbrug & Fødevarer er af den opfattelse, at korn- og foderstofvirksomheder ikke er

komplekse anlæg. Landbrug & Fødevarer savner derfor en forklaring på, hvordan kompleksiteten af anlæggene er inddraget ved formuleringen af vilkårene om miljøledelse, herunder hvordan kravet til årlig audit harmonerer med dette.

Vilkår 9 – indhold af miljøledelsessystemet

Vilkåret indeholder en lang række punkter, som miljøledelsessystemet skal indeholde. Landbrug & Fødevarer mener ikke, at der er taget hensyn til anvendelsen i BAT 1, hvor det fremgår at: "miljøledelsessystemets detaljeringsniveau og formaliseringsgrad vil normalt være relateret til arten, omfanget og kompleksiteten af anlægget og de miljøpåvirkninger, det kan have". Landbrug & Fødevarer ønsker, at Miljøstyrelsen redegør for, hvordan dette anvendelseskrav er indarbejdet i vilkår 9.

Det er overordnet vanskeligt at overskue, hvordan de forskellige punkter i vilkår 9 er relateret til BAT 1 og 2, da rækkefølge og ordlyd er omskrevet, ligesom der tilsyneladende er tilføjet elementer. Derfor er det også vanskeligt at vurdere, om der er tale om overimplementering.

Punkt j) i vilkår 9 stiller krav om en procedure for håndtering af lugt. Dette er ikke en del af BAT 1 eller andre BAT konklusioner for foderproduktion. Dette er en klar overimplementering og kravet om en procedure for håndtering af lugt skal derfor slettes.

Punkt k punkt ii) og iii) stiller krav om, at energiforbrug og vandforbrug også opgøres i forhold til produktion. Dette fremgår ikke af BAT 2.

Punkt k punkt v): Der er behov for en forklaring på, hvorfor opgørelse over røggasmængder for afkast med støv indgår.

Punkt k) vi) stiller krav om måling af forbrug af rengørings- og desinfektionsmidler og vii) stiller krav om opgørelser af affaldsmængder. Dette er ikke et krav i BAT 2 og er derfor en overimplementering i dansk lovgivning. De to underpunkter k) vi) og vii) bør derfor slettes.

Vilkår 10 - støjhandleplan

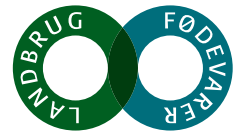
For at sikre overensstemmelse med BAT konklusionerne, bør det anføres, at vilkåret kun kan bringes i anvendelse, når der "forventes og/eller er dokumenteret støjgener i følsomme omgivelser" (BAT 13). Det bør i den forbindelse anføres, at følsomme anvendelser i denne sammenhæng er defineret som boliger, dvs. lempede støjgrænser i forhold til de vejledende støjgrænser i boligområder.

Vilkår 11- plan for håndtering af lugtgener

Standardvilkåret stiller krav om udarbejdelsen af en plan med foranstaltninger, tidsfrister, journalføring, forebyggelsesprogrammer mv. Vilkår 11 er en implementering af BAT 15, hvor der specifikt er angivet at: "BAT 15 kan kun anvendes i tilfælde, hvor der forventes og /eller er dokumenteret lugtgener i følsomme omgivelser" Miljøstyrelsen har ikke i formuleringen af vilkår 11 taget hensyn til anvendelse af BAT 15. Der er tale om en væsentlig øget administration for virksomhederne, som ikke er begrundet i BAT konklusionerne, dvs. en dansk overimplementering.

Vilkåret bør derfor indføres i en firkantet parentes, som kun kan bringes i anvendelse, hvis en virksomhed har lempede lugtgrænser i forhold til lugtvejledningen i boligområder.

[Hvis en virksomhed har lempede lugtgrænser i forhold til lugtvejledningen i boligområder, fastsætter godkendelsesmyndigheden vilkår om, at virksomheden skal forebygge eller, hvor dette ikke er praktisk muligt, reducere lugtemissioner ved at gennemføre og .....]

Vilkår 12

Landbrug & Fødevarer kan ikke genfinde kravene i vilkår 12 i BAT konklusionerne for FDM f.eks. "krav om at nedbringe affaldsmængder" eller "at det skal ske på en økonomisk forsvarlig måde". Kravet om opgørelser over forbrug og udledninger fremgår allerede af vilkår 9. Derfor bliver vilkår 12 dobbeltregulering og bør slettes.

Vilkår 13 – Energieffektivitet

Princippet i anvendelsen af hele bedst tilgængelig teknik (BAT) konceptet er, at det er teknologineutralt. Konklusionerne skal derfor ikke angive en teknik fremfor anden eller foreskrive, hvor mange teknikker, der skal anvendes. Formuleringerne af BAT konklusionerne er derfor "at anvende en af nedenstående teknikker eller en kombination af disse".

Vilkår 13 implementerer BAT 6b, hvor teksten angiver "en passende kombination af de generelle teknikker, der er anført i teknik b". Dette har Miljøstyrelsen fortolket som mindst fire teknikker fra en forkortet liste af teknikker. Landbrug & Fødevarer mener, at dette er en overimplementering af BAT 6b. Landbrug & Fødevarer foreslår at anvende teksten fra BAT konklusionen "en passende kombination".

Vilkår 14 - ressourceeffektivitet

Vilkår 14 implementer BAT 10. Det er ikke muligt at genfinde kravet om "at genanvende disse [restprodukter] i produktionen eller uden for anlægget". Dette er ikke nævnt i BAT 10. I øvrigt anvendes ordet "genanvende" typisk i forbindelse med affald. Her er der tale om restprodukter. Landbrug & Fødevarer foreslår at slette denne del af sætningen.

Vilkår 15 og 16 - vandforbrug

Vilkårene omhandler reduktion af vandforbrug og mængden af spildevand og er en implementering af BAT 7, som ikke er særlig relevant for de aktiviteter, der er omfattet af BAT konklusionerne på foderstofvirksomheder. Rengøring foregår primært uden vand (tørrensning) og spildevand er primært fra bundblæsning af kedler. Landbrug & Fødevarer vil foreslå, at vilkårene sættes i en firkantet parentes og kun medtages, hvis det er relevant.

Vilkår 25 - rengøringsmidler

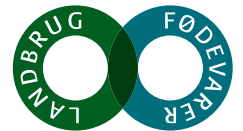
Rengøring på foderstofvirksomheder foregår primært tørt. Derfor er anvendelsen af rengøringskemikalier yderst begrænset. Vilkår 25 er derfor ikke relevant for foderstofvirksomheder. Landbrug & Fødevarer foreslår, at vilkår 25 sættes i en firkantet parentes [Hvis der anvendes rengøringskemikalier og/ eller desinfektionsmidler, indsættes dette vilkår (vilkår 25)...]

Vilkår 27- Emissionsgrænseværdier

Landbrug & Fødevarer kan støtte implementeringen af BAT 17 og den angivne metode til beregning ved fælles afkast.

Vilkår 32 og vilkår 33 – oplag af gødning

Tilføjes af muligheden for, at godkendelsesmyndigheden kan fastsætte yderligere vilkår for oplag af gødning, er ikke en del af implementeringen af FDM BAT konklusionerne. Disse konklusioner omfatter ikke aktiviteten gødningsoplag. Landbrug & Fødevarer vurderer derfor, at de foreslåede tilføjelser bør slettes. Vi kan i øvrigt henvise til godkendelsesbekendtgørelsen § 31.

Vilkår 43-47 - Præstationskontrol

Jf. bemærkningerne om målekrav til bekendtgørelsen er det i notat til Folketingets Europaudvalg fremlagt, at monitoringskrav ikke er direkte bindende, og at man derfor helt eller delvist kan erstatte disse med alternative metoder og frekvenser.

Endvidere er vi blevet oplyst om sikkerheds- og arbejdsmiljøudfordringer med at gennemføre disse målinger i praksis, da de skal udføres i stor højde med en specialiseret prøveudtager, som skal opholde sig i højden i mere end tre timer for at overholde målemetoden (3 gange 1 time). Derudover skal der være en akkrediteret højderedder til stede, hvilket formentlig betyder yderligere omkostninger.

Da målekravene ikke bidrager til miljøforbedringer, og samtidig medfører en ekstraomkostning på 2-2,5 mio. kr. årligt, skal Landbrug & Fødevarer anmode om, at krav om årlige målinger fjernes og de nuværende krav fastholdes dvs. periodevis inspicering af filtre, filterindsatse mv.

Vilkår 54 og 55- rapportering af miljøledelse

Der stilles for både certificerede og ikke-certificerede miljøledelsessystemer krav om, at miljøårsrapporten indeholder en kort opsummering af ledelsens gennemgang af miljøledelsessystemet samt opsummering af interne og eksterne audits. Dette er en administrativ byrde for virksomhederne og det er vanskeligt at se, hvad tilsynsmyndigheden kan/skal bruge oplysningerne til, da tilsynsmyndighederne ikke skal udføre audit af ledelsessystemet.

Krav om årlige skriftlige rapporteringer af indhold af ledelsens gennemgang og audits er langt ud over de muligheder for tilsyn, som er beskrevet i Orientering nr. 15, 2016 fra Miljøstyrelsen "BAT-konklusion om miljøledelse". Heraf fremgår, at tilsynet kan efterspørge dokumentation ved fysisk tilsyn, men at auditrapporter ofte betragtes som fortrolige og derfor ikke kan kræves udleveret eller forevist.

Myndighederne skal føre tilsyn med, at der er et miljøledelsessystem på virksomheden. Dette mener Landbrug & Fødevarer kan gøres ved at indsætte krav om, at dato for intern og ekstern audit af miljøledelsessystemet skal angives i driftsjournalen (vilkår 49) samt krav om dokumentation for miljøledelsessystemet og opbevaring af denne, som allerede fremgår af vilkår 5.

Landbrug & Fødevarer står gerne til rådighed med uddybning af ovenstående.

Med venlig hilsen

Anette Christiansen og Birgitte Kjær